

Mesleki Teknik Eğitim Plastik Teknolojisi Öğretim Programları ve MYK Ulusal Yeterliliklerinin Uyumu

Arslan Kıvanç YILDIRIM¹

Ulvi ŐEKER²

Őukran KATMER³

Nuriye Karakaya YILDIRIM⁴

DOI: 10.5281/zenodo.10459626

Öz

Bu araştırma, Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) tarafından belirlenen plastik sektöründeki yetkinliklerin değerlendirilmesini ve Plastik Teknolojisi Programları ile MYK'nın plastik üretimi alanındaki yetkinliklerinin uyumunu değerlendirmek amacıyla Türkiye'deki Mesleki ve Teknik Liselerde görev yapan atelye Şefleri, alan Şefleri öğretmenler ve idarecilerden görüş alınmasını hedeflemiştir. Bilgi toplama aracı olarak "anket yöntemi" kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, MYK ve MTE' deki PT öğretim programları ile iř sağlığı ve güvenliği ile üretime hazırlama konularında uyum yüksek puan almıştır; ancak bilgisayar destekli çizim, plastik Şişirme gibi alanlarda ve mesleki yabancı dil kazanımlarında uyumun artırılması gerektiği ortaya çıkmıştır. Bu bulgular, program ve yetkinlik uyumları ile ilgili öneriler açısından önemli bir bilgi kaynağı olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK), Mesleki ve Teknik Eğitim (MTE), Öğretim Programları, Plastik Teknolojisi (PT), Meslek Standartları, Yeterlilik ve Program Uyumu

Abstract

This study aims to evaluate the alignment between the competencies of the Vocational Qualification Institution (VQI) and the Plastic Technology (PT) Programs within the realm of Technical Vocational Training. The survey method serves as the primary instrument, engaging workshop leaders, area heads, educators, and administrators from Turkey's vocational and technical high schools at the high school level. In the domains of labor and safety, as well as

¹ Öğretmen/ Yüksek Mühendis, MEB, <https://orcid.org/0000-0002-8540-8421>, arslan1000@gmail.com.

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi, İmalat Mühendisliđi, 0000-0001-6455-6858, seker@gazi.edu.tr

³ Dr, Gazi Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi, İmalat Mühendisliđi, 0000-0002-3641-2328, sukatmer@gmail.com

⁴ Dr. Kırıkkale Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksek Okulu, nuriyekarakaya@gmail.com, ORCID: 0000- 0001- 5942-1924.

production readiness, the competencies of the Technical and Vocational Training and the Vocational Qualification Institute demonstrate a high degree of conformity with Plastic Technology programs. Nevertheless, notable areas requiring improvement include computer-aided drawing, plastic blowing, and foreign language acquisition. These findings suggest valuable insights for recommendations on enhancing alignment, program refinement, and qualification conformity. The study's outcomes are anticipated to contribute significant data for guiding future initiatives aimed at achieving greater alignment in these critical areas.

Keywords: Vocational Qualifications Institute (VQI), Vocational Technical Education (VTE), Educational programs, Plastic Technology, Occupational Standards, Qualifications and Program Compatibility

Giriş

21. yüzyılda en kıymetli yatırımlardan biri olarak öne çıkan insan kaynağının, ülkelerin gelişmişlik düzeyini ve ekonomik bağımsızlığını sağlamak için vazgeçilmez bir unsura dönüştüğü bir gerçektir. Bu bağlamda, ülkelerin yetişmiş, gerekli bilgi ve becerilere sahip, aynı zamanda çağın gereksinimlerine uyum sağlayabilen insan gücüne sahip olmaları büyük önem taşımaktadır. Bu durum, sadece ekonomik açıdan değil, aynı zamanda sosyal açıdan da ülkelerin kalkınmasını belirleyen bir faktördür. Bu noktada, Mesleki ve Teknik Eğitim (MTE) sisteminin rolü büyük bir önem arz etmektedir (Uçar ve Özerbaş, 2013; Ulus, Tuncer ve Sözen, 2015).

Bu çerçevede, Uçar ve Özerbaş'ın (2013) ifadesine göre, 2007-2013 tarihli "9. Beş Yıllık Kalkınma Planı" ile Türkiye'deki MTE' de çeşitli iyileştirmeler yapılmıştır. Program devamlılığı ve bütünlüğündeki kopukluklar giderilmeye çalışılmış, mezunların iş piyasasının taleplerine uygun eğitilmesi için programlar esnek ve modüler bir yapıya kavuşturulmuştur. Ayrıca, takım çalışması, sorumluluk, problem çözme ve karar verme becerilerini geliştirmek adına uygulamalı eğitime ağırlık verilmiştir.

Modern mesleki görüş ve paradigmalardan etkilenen Türkiye'deki MTE, ulusal ve uluslararası kuruluşların dikkatini çekmiş ve bu kapsamda "Türkiye'deki Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP)" 2000 yılında imzalanmıştır (Emirgil, 2010). MEGEP, mesleki eğitimi iş piyasasının ihtiyaçlarına uygun şekilde yeniden yapılandırmayı, eğitim kalitesini artırmayı, okul-özel sektör iş birliğini güçlendirmeyi ve ulusal mesleki yeterlilik sistemini oluşturmayı hedeflemektedir (Emirgil, 2010).

MEGEP, modüler sistem ve "yeterlilikler sistemini" beraberinde getirerek, öğrencilere gerçek iş dünyasında kullanabilecekleri beceri ve yetenekleri kazandırmayı amaçlamaktadır (Uçar ve Özerbaş, 2013). Ancak, MYK ve MTE' nin aynı amaca hizmet etmelerine rağmen süreç ve sistem açısından farklılık göstermeleri, sonuçta aynı etkinliğe hizmet etmeleri gerektiğini düşünüldüğünde, bu iki kurumun birbirinden bağımsız olmamaları gerektiği önemlidir.

Bu bağlamda, MTE' nin iş piyasasının beklentilerini en iyi şekilde karşılayabilmesi, ülkenin rekabet yeteneğini artırabilmesi için eğitimdeki kaliteyle doğru orantılıdır. Bu kalitenin bir göstergesi de MTE programlarının MYK yeterlilikleriyle uyumluluğudur. Bu çalışma, özellikle Plastik Eğitimi açısından MTE programları ile MYK yeterliliklerini karşılaştırmayı ve uyumluluklarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Elde edilen bilgiler, lise düzeyindeki programların ulusal mesleki yeterliliklerle uyumunu geliştirmek için bir rehber niteliği taşımaktadır.

Türkiye’de Mesleki Eğitim

Kavi ve Koçak (2018), mesleki eğitimin, okul öncesi dönemden lisansüstü seviyelere kadar devam eden bir süreç olduğunu ve yaşam boyu öğrenme perspektifinde değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Türkiye’de ise mesleki eğitim, Millî Eğitim Bakanlığı’nın 2014 Türkiye MTE Strateji Belgesi ve Eylem Planı doğrultusunda uygulanmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı’na göre, mesleki ve teknik liselerde öğrenciler, 9. sınıfta ortak bir programa tabi tutulduktan sonra, 10. sınıfta meslek alanlarını seçme hakkına sahiptirler. Meslek liseleri ve teknik liselerde öğrenciler, 10. sınıftan itibaren meslek alanlarında eğitim alırken, 11. ve 12. sınıflarda seçtikleri dallarda uzmanlaşma fırsatına sahiptirler (MEB, 2014:8-9; Kavi ve Koçak, 2018:1311’den aktarılmıştır).

Türkiye’de Mesleki Eğitimin Sorunları

Türkiye’deki Mesleki ve Teknik Eğitim (MTE) sistemi üzerine yapılan çalışmalar, özellikle meslek liselerine düşen ilginin azalmasıyla ilgili önemli sorunları ortaya koymaktadır. Yörük, Dikici ve Uysal (2002) ile Sönmez (2010), öğrenci azlığı nedeniyle bazı bölümlerin kapatılmasını, dikey geçiş sorunlarını, üniversiteye giriş problemlerini ve teknolojiye adapte olamama durumunu vurgulamışlardır.

Sönmez (2010), Türkiye’deki mesleki eğitim öğrenci oranının gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında düşük olduğunu belirtmiş ve bu durumun niteliksiz işgücü yetişmesine yol açabileceğini ifade etmiştir. Mesleki liselere olan talebin düşmesi, boş kontenjanların daha az yetenekli öğrencilerle doldurulmasına ve eğitim kalitesinin düşmesine neden olmuştur.

Yapılan uygulamaların sonucunda artan öğrenci sayısına karşılık öğretmen ve fiziksel kaynaklardaki eksikliklerin ortaya çıkması, Sönmez’in (2010) eleştirdiği bir diğer konudur. Sınavsız geçiş uygulamasının liselerde eğitim kalitesini olumsuz etkilediği ve öğrenci profiline düşüş getirdiği belirtilmiştir.

Binici ve Arı (2004), mesleki eğitimde dünyada üç ana sistem olduğunu belirtmiş ve Türkiye’nin bu sistemlerin birleşimi olduğunu ifade etmişlerdir. Ülkemizdeki eksiklikleri gidermek için Almanya modeli gibi işyeri temeline dayalı uygulamaların benimsenmesi, teknoloji ile uyumlu eğitim materyallerinin kullanılması ve öğretim elemanlarının yeterliliğinin artırılması önerilmiştir.

Binici ve Arı’nın (2004) önerilerine ek olarak, Türkiye’nin mesleki eğitimdeki zayıflıklarını gidermek için MYO örgün öğretim oranının artırılması, teknoloji seviyesinin endüstri ile uyumlu hale getirilmesi ve öğretim elemanlarının yeterliliğinin artırılması gibi adımlar atılması gerekmektedir. Sürekli eğitim ve teknoloji merkezlerinin kurulması ve uluslararası iş birlikleri ile öğrencilere çift diploma imkanları sunulması, Türkiye’nin mesleki eğitim alanındaki eksiklikleri gidermeye yönelik adımlar olabilir.

Ayaz, & Karacan Özdemir (2023) sosyo ekonomik açıdan dezavantajlı öğrencilerin karşılaştığı zorluklara özellikle değinerek meslek liselerinin toplumdaki algısının iyileştirilmesi gerektiği vurgulamıştır. Meslek yüksekokullarındaki öğrencilerin düşük benlik alguları yine Türkiye’deki Mesleki Eğitimin karşılaştığı sorunlardandır. Karakaya Yıldırım & Gedik Bal (2023).

Türkiye’de mesleki okullarda genel liselere göre istihdam ve iş gücüne katılım oranı daha yüksek olsa da (bu oran meslek liselerinde % 57,4, genel liselerde %46,7), mezunların

eğitimleriyle ilgili alanlarda çalışmıyor olmaları hala bir sorun teşkil etmektedir. Öğrencilerin sahip oldukları beceriler ile işte talep edilen beceriler arasında uyumsuzluklar yaşanacaktır (Özer, 2019).

Son yıllardaki çalışmalar Mesleki eğitim konuda önemli adımların atıldığını göstermektedir. Türkiye Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), 2023 Eğitim Vizyonu'nun açıklanmasının ardından mesleki eğitim ve öğretimi (MEÖ) geliştirmek için önemli adımlar atmıştır. MEÖ'ye odaklanan bu çabalar, sektör temsilcileri ile iş birliklerini, işbaşı eğitimi, öğretmenlerin mesleki gelişimini, müfredat güncellemelerini, bursları ve istihdam önceliklerini içermektedir. MEÖ öğretmenleri için hizmet içi eğitim, altı kat artmıştır. Önde gelen sektör temsilcileri ve üniversitelerle iş birliği içinde kurulan saygın Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri (MTAL), MEÖ'deki çeşitliliği artırmak amacıyla kurulmuştur. MEÖ ile ilgili algı ve tanıklılığın artırılması hedeflenmektedir. MEÖ kalite güvence sistemini oluşturma çabaları, ulusal mesleki standartlarla uyumlu hale getirilmektedir. Bu çabalar, Türkiye'de daha nitelikli ve çekici bir MEÖ sistemi oluşturma genel hedefine katkıda bulunmaktadır (Özer ve Suna, 2019).

Türkiye'de Uygulanan Eğitim Modeli ile MYK İlişkisi

2014-2018 yılları arasında hayata geçirilen 10. Kalkınma Planı, Türkiye'deki modüler değerlendirme ve Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) arasındaki ilişkiyi belirginleştirmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen performans değerlendirmesi, önceden belirlenmiş kriterlere dayalı olarak gerçekleştirilen bir değerlendirme olarak tanımlanmaktadır. Bu değerlendirme, sadece eğitimle ilgili geri bildirim sağlamakla kalmayacak, aynı zamanda belirlenen hedeflere ne kadar ulaşıldığı konusunda da bilgi sunacaktır. Performans değerlendirmesi, işin uygun bir şekilde yerine getirilip getirilmediğini belirlemede gerekli yeterliliklere odaklanarak işlevini yerine getirir.

Ülkemizdeki mesleki eğitimle ilgili en önemli sorunlardan biri olarak düşünülen konu, yeterliliklerin belgelendirilememesi olarak öne çıkmaktadır (Arslan, 2014, Türkyılmaz, 2008). Bu sorunun üstesinden gelmek ve eğitimde standartlaşma sağlamak amacıyla uygulanan tüm kurallar ve yönetmelikler, Ulusal Mesleki Yeterlilik Sistemi'nin temelini oluşturmaktadır. Bu tanımlamalar, 5544 sayılı MYK Kanunu'nda bulunmaktadır. Ulusal Yeterlilik Sistemi içindeki Ulusal Meslek Standartları taslakları, sektörleri temsil eden nitelikli ve yetkin kuruluşlarla iş birliği yaparak hazırlanmakta ve MYK web sitesinde kamuoyunun görüşüne sunulmaktadır. Bu yaklaşım, katılımcılığı vurgulayan bir süreci yansıtmaktadır. Standartlar, tüm aşamaların ardından Resmî Gazete'de yayımlanarak Ulusal Meslek Standartları haline gelirler. Bu süreçte yeteneklerin kazanıldığı yer önemli olmamakla birlikte, sınavda başarılı olmak ve bu yeterlilikleri göstermek önemlidir. MYK, 2006 yılında bu amacı gerçekleştirmek üzere kurulmuştur. Bu sistem, ülkemizin önemli bir sorunu olan yeterlilik belgelendirme problemine etkili bir çözüm sunmayı hedeflemektedir.

MYK Modeli

1999 yılında başlatılan ve 2010 yılında tamamlanan MYK yeterliliklerinin oluşturulması süreci, Türkiye'nin Bologna sürecine dahil olma kararı almasıyla başlamıştır. Bu sürecin amacı, Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın kurulmasıdır ve kolayca anlaşılabilir, karşılaştırılabilir bir yükseköğretim sistemi oluşturmayı, iki kademeli bir sistem benimsemeyi, kredi sistemini hayata geçirmeyi, hareketliliği teşvik etmeyi, kalite güvencesini artırmayı ve Avrupa boyutunu vurgulamayı içermektedir (Üstün, Çetin, Uzun ve Çorumlu, 2016).

Bologna süreci kapsamında, ülkelerin kendi ulusal mesleki yeterliliklerini tanımlamaları istenmiş ve bu yeterlilikler MYK tarafından belirlenmiştir. MYK, meslek standartlarına dayanarak teknik ve mesleki alanlarda ulusal yeterliliklerin esaslarını belirlemek, denetim, ölçme-değerlendirme, belgelendirme ve sertifikalandırmaya ilişkin faaliyetleri yürütmek üzere 2006 yılında kurulmuştur (Üstün, Çetin, Uzun ve Çorumlu, 2016).

Ulusal yeterlikler, ulusal veya uluslararası meslek standartlarına dayanarak hazırlanan, öğrenme, ölçme-değerlendirme amacıyla kullanılan, bireylerin mesleğini başarı ile icra etmeleri için sahip olmaları gereken bilgi, beceri ve yetkinlikleri tanımlayan ve MYK tarafından onaylanan teknik dokümanlardır (Ulusal Yeterlilik Tanımı ve İçeriği (2018).

Arslan'ın 2014 tarihli çalışmasında Mesleki eğitimde belgelendirmenin önemine vurgu yapılmış, gelişmiş ülkelerde alınan eğitimin geçerliliği ve tanınırlığının sağlanması için yeterlilik belgelerinin önemli olduğu belirtilmiştir. Bu bağlamda MYK'nın 416 ulusal meslek standardı geliştirdiği, işçi ve işveren örgütleri, meslek kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları ile protokoller oluşturup imzaladığı, 26 meslekte Mesleki Bilgi ve Beceri, Sınav ve Belgelendirme Merkezleri kurduğu ifade edilmiştir.

Çalışmada, modüler eğitim uygulamalarının mesleki ve teknik orta öğretimde MEGEP (2005) projesi ile başladığı ve bu modüllerin yeterliliklere paralel olarak hazırlandığına dikkat çekilmiştir. Gelişen teknoloji ve meslek alanlarındaki değişimlerin, belgelendirilebilecek yeterliliklerin ve belgelendirme işleminin önemini artırdığı ve bu noktada MYK'nın kritik bir rol oynadığı vurgulanmıştır (Arslan, 2014).

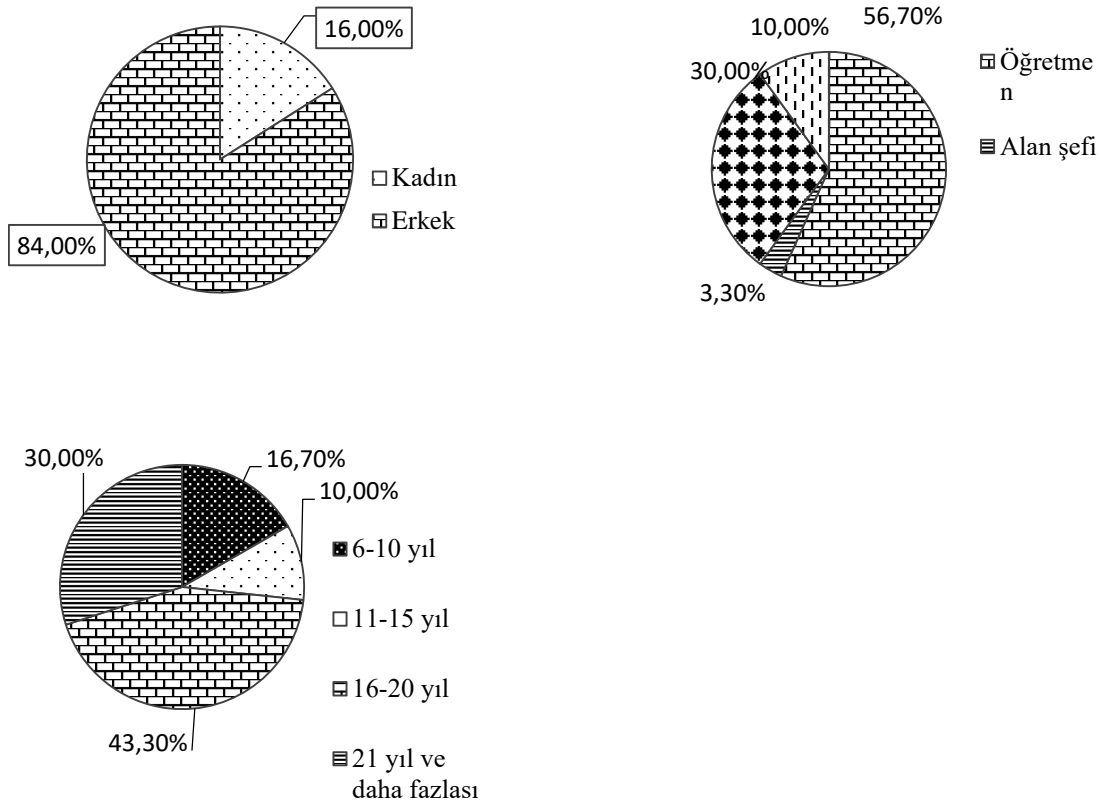
Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın Modeli

“Bu çalışmada, Plastik Teknolojileri Alanında Mesleki ve Teknik Eğitim (MTE) kapsamında elde edilen yeterliliklerin ulusal mesleki yeterliliklerle uyumu değerlendirilmiştir. Araştırmada, her iki programın alt yeterlilikleri belirlenmiş ve bu yeterliliklere dayalı olarak anketler hazırlanmıştır. Türkiye genelinde mesleki ve teknik liselerde görev yapan öğretmenlere, bu iki programın yeterlilikleri ile ilgili görüşlerini belirtmeleri için yapılan anketlerle veri toplama süreci gerçekleştirilmiştir” (Yıldırım, 2019).

Çalışma Evreni ve Örneklem

“Araştırmanın evrenini, Türkiye'deki Mesleki ve Teknik liselerde Plastik Teknolojileri Alanında görev yapan alan şefleri, atelye şefleri, müdür yardımcıları ve öğretmenler oluşturmaktadır. Örneklem olarak ise Türkiye genelinde plastik alanına sahip tüm MTE ortaöğretim okulları seçilmiş ve gelen cevaplar üzerinden örneklem oluşturulmuştur. Bu örnekleme, Ankara, İzmir, İstanbul, Kocaeli, Bursa, Antalya, Manisa ve Şanlıurfa illerinde bulunan mesleki ve teknik liselerde Plastik Teknolojileri Alanında görev yapan alan şefleri, atelye şefleri, müdür yardımcıları ve öğretmenler dahildir. Araştırmanın lise düzeyindeki bölümünü oluşturan 30 gönüllü katılımcının demografik bilgileri, Şekil 1'de ayrıntılı olarak sunulmuştur” (Yıldırım, 2019)

Şekil 1. Katılımcı demografik bilgileri

Verilerin Toplanması ve Veri toplama Aracı

“Çalışmada, liselerde uygulanan anket demografik bilgiler ve katılımcıların MYK tarafından belirlenen Ulusal Mesleki Yeterlilikler ile Mesleki ve Teknik Liseler ’de kullanılan programın uyumluluklarını ölçmek üzere hazırlanmış sorulardan oluşmaktadır. Anketler mail daveti ve elden katılımcılara ulaştırılmış olup, veri toplama süreci 5 ay sürmüştür” (Yıldırım, 2019).

Güvenilirlik

“Liselerde görev yapan öğretmenlere yönelik gerçekleştirilen ve MTE’ de PT Programıyla MYK Plastik Teknolojisi yeterliliklerinin uyumlarının değerlendirilmesine yönelik soruları içeren anket üzerindeki güvenilirlik çalışması sonucuna göre anketin % 88 oranında güvenilir olduğu söylenebilir” (Yıldırım, 2019).

Bulgular

“Lise düzeyinde gerçekleştirilen anketin bulguları, soru bazında elde edilen sonuçlarını içeren çizelgelerle sunulmuştur. Katılımcıların eğitim düzeyine göre (Lisans ve Yüksek Lisans)

yapılan gruplandırmada, sonuçlar “Çizelge 1”de sunulmuştur. Lisans düzeyinde cevap veren katılımcı oranlarının yüksek lisans düzeyine göre daha yüksek olduğu dikkat çekerken, lisans düzeyinde verilen cevapların da genellikle “orta” ve “iyi” seçeneklerinde yoğunlaştığı gözlemlenmiştir” (Yıldırım, 2019). Katılımcıların deneyim süreleri, “1-5 yıl”, “6-10 yıl”, “11-15 yıl”, “16-20 yıl” ve “21 yıl ve daha fazlası” şeklinde gruplandırılmış, bu gruplamaya göre soru bazında analizler yapılmış ve elde edilen sonuçlar “Çizelge 2”de gösterilmiştir. Ankete katılanlar arasında “1-5 yıl” arası deneyime sahip katılımcı bulunmamaktadır. Çizelgede, katılımcıların sorulara verdikleri yanıtların genellikle “orta” ve “iyi” seviyelerinde yoğunlaştığı gözlemlenmiştir.

Son olarak “Çizelge 3”de, katılımcıların görevlerine göre (Öğretmen, Alan Şefi, Atelye Şefi ve Müdür Yardımcısı) gruplandırılmış ve analiz sonuçları sunulmuştur. Katılımcıların görevlerine göre yanıtlarının genel olarak “çok kötü” ve “kötü” düzeyinde düşük olduğu, ancak “orta” ve “iyi” düzeyinde yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Çizelge 1. Lise düzeyi anketin eğitim düzeyine göre sonuçları

**	Çok Kötü %		Kötü %		Orta %		İyi %		Çok İyi %	
Soru No	Lisans	Yüksek Lisans	Lisans	Yüksek Lisans	Lisans	Yüksek Lisans	Lisans	Yüksek Lisans	Lisans	Yüksek Lisans
1	-	-	-	-	100	0	95,7	4,3	83,3	16,7
2	-	-	-	-	100	0	90	10	100	0
3	-	-	100	0	100	0	95,7	4,3	0	100
4	-	-	100	0	100	0	100	0	66,7	33,3
5	-	-	100	0	100	0	90,5	9,5	100	0
6	-	-	-	-	100	0	93,8	6,2	75	25
7	-	-	-	-	100	0	88,2	11,8	100	0
8	-	-	100	0	100	0	86,7	13,3	-	-
9	-	-	-	-	100	0	88,9	11,1	-	-
10	-	-	-	-	100	0	90	10	-	-
11	-	-	-	-	100	0	88,9	11,1	-	-
12	-	-	-	-	93,3	6,7	93,3	6,7	-	-
13	-	-	100	0	90	10	94,4	5,6	-	-
14	-	-	-	-	100	0	88,2	11,8	-	-
15	-	-	-	-	100	0	90,9	9,1	-	-
16	-	-	-	-	86,7	13,3	100	0	-	-
17	-	-	100	0	84,6	15,4	100	0	100	0
18	-	-	100	0	83,3	16,7	95,5	4,5	-	-
19	100	0	-	-	100	0	90	10	-	-
20	-	-	-	-	92,9	7,1	93,8	6,2	-	-
21	-	-	100	0	100	0	81,8	18,2	-	-
22	-	-	-	-	88,2	11,8	100	0	100	0
23	-	-	100	0	92,3	7,7	93,3	6,7	100	0
24	-	-	100	0	93,8	6,2	90	10	100	0

Çizelge 2. Lise düzeyinde uygulanan anketin “deneyim süresine” göre sonuçları

** Soru No	Çok Kötü %					Kötü %					Orta %					İyi %					Çok İyi %					
	21 Yıl ve Daha Fazlası	16-20 Yıl	11-15 Yıl	6-10 Yıl	1-5 Yıl*	21 Yıl ve Daha Fazlası	16-20 Yıl	11-15 Yıl	6-10 Yıl	1-5 Yıl*	21 Yıl ve Daha Fazlası	16-20 Yıl	11-15 Yıl	6-10 Yıl	1-5 Yıl*	21 Yıl ve Daha Fazlası	16-20 Yıl	11-15 Yıl	6-10 Yıl	1-5 Yıl*	21 Yıl ve Daha Fazlası	16-20 Yıl	11-15 Yıl	6-10 Yıl	1-5 Yıl*	
1	-	-	-	-	-	-	100	0	0	0	0	4,3	21,7	15	5	30,4	43,5	4,3	0	0	33,3	33,3	33,3	0	0	33,3
2	-	-	-	-	-	-	28,6	28,6	14,3	28,6	28,6	5	15	30	30	30	30	30	5	0	33,3	33,3	33,3	0	0	33,3
3	-	-	-	-	-	0	0	100	0	0	0	40	13	39,1	34,8	0	39,1	13	0	0	100	0	0	0	0	100
4	-	-	-	-	-	100	0	0	0	0	50	12,5	18,8	31,2	37,5	0	31,2	12,5	0	16,7	0	83,3	0	0	0	83,3
5	-	-	-	-	-	0	0	100	0	0	33,3	33,3	9,5	14,3	28,6	0	47,6	9,5	0	50	0	50	0	0	50	0
6	-	-	-	-	-	-	20	10	30	40	0	6,2	12,5	50	31,2	0	50	6,2	0	50	0	50	0	0	50	0
7	-	-	-	-	-	-	22,2	0	33,3	44,4	0	11,8	5,9	52,9	29,4	0	29,4	11,8	0	25	50	25	0	0	25	0
8	-	-	-	-	-	0	25	50	0	9,1	36,4	54,5	33,3	6,7	6,7	0	53,3	33,3	0	-	-	-	-	-	-	-
9	-	-	-	-	-	-	16,7	0	25	58,3	0	16,7	16,7	55,6	11,1	0	55,6	16,7	0	-	-	-	-	-	-	-
10	-	-	-	-	-	-	20	0	30	50	0	15	15	50	20	0	50	15	0	-	-	-	-	-	-	-
11	-	-	-	-	-	-	16,7	0	41,7	41,7	0	16,7	16,7	44,4	22,2	0	44,4	16,7	0	-	-	-	-	-	-	-
12	-	-	-	-	-	-	20	0	40	40	0	13,3	20	46,7	20	0	46,7	13,3	0	-	-	-	-	-	-	-
13	-	-	-	-	-	50	0	0	50	30	0	11,1	16,7	44,4	27,8	0	44,4	11,1	0	-	-	-	-	-	-	-
14	-	-	-	-	-	-	23,1	15,4	30,8	30,8	0	11,8	5,9	52,9	29,4	0	52,9	11,8	0	-	-	-	-	-	-	-
15	-	-	-	-	-	-	25	25	25	25	0	13,6	4,5	50	31,8	0	50	13,6	0	-	-	-	-	-	-	-
16	-	-	-	-	-	-	13,3	0	40	46,7	0	20	20	46,7	13,3	0	46,7	20	0	-	-	-	-	-	-	-
17	-	-	-	-	-	0	100	0	0	38,5	0	14,3	21,4	35,7	28,6	0	35,7	14,3	0	50	0	50	0	0	50	0
18	-	-	-	-	-	50	0	0	50	16,7	0	9,1	13,6	45,5	31,8	0	45,5	9,1	0	-	-	-	-	-	-	-
19	-	-	-	-	-	-	33,3	0	33,3	33,3	0	10	15	45	30	0	45	10	0	-	-	-	-	-	-	-
20	-	-	-	-	-	-	21,4	7,1	35,7	35,7	0	12,5	12,5	50	25	0	50	12,5	0	-	-	-	-	-	-	-
21	-	-	-	-	-	0	100	0	0	38,9	0	9,1	18,2	54,5	18,2	0	54,5	9,1	0	0	0	100	0	0	100	0
22	-	-	-	-	-	-	11,8	5,9	47,1	35,3	0	25	16,7	33,3	25	0	33,3	25	0	0	0	100	0	0	100	0
23	-	-	-	-	-	0	0	100	0	46,2	0	26,7	13,3	46,7	13,3	0	46,7	26,7	0	0	0	100	0	0	100	0
24	-	-	-	-	-	0	50	50	0	31,2	0	6,2	6,2	56,2	31,2	0	56,2	6,2	0	0	0	50	0	0	50	0

Çizelge 3. Lise düzeyinde uygulanan anketin “görev” tanımına göre sonuçları

** Soru No	Çok Kötü %				Kötü %				Orta %				İyi %				Çok İyi %				
	Müdür Yardımcısı	Atelye Şefi	Alan Şefi	Öğretmen	Müdür Yardımcısı	Atelye Şefi	Alan Şefi	Öğretmen	Müdür Yardımcısı	Atelye Şefi	Alan Şefi	Öğretmen	Müdür Yardımcısı	Atelye Şefi	Alan Şefi	Öğretmen	Müdür Yardımcısı	Atelye Şefi	Alan Şefi	Öğretmen	
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24

Değerlendirme ve Tartışma

Bu araştırmada kullanılan anketlerdeki sorular, belirli kriterlere göre gruplandırılarak ölçme değerlendirme kuralları dikkate alınmış ve bu gruplamalar doğrultusunda değerlendirmeler yapılmıştır. Her iki anketin soruları, kendi içinde belirli başlıklar altında gruplandırılmış ve bu gruplandırmalar, ilgili başlıklar altındaki analiz sonuçlarıyla birlikte sunulmuştur. Lise düzeyinde uygulanan anketin soruları, ölçmeyi hedefledikleri konulara göre gruplandırılmış ve “Çizelge 4”de sunulmuştur.

Çizelge 4. Lise düzeyi anket sorularının niteliğe göre gruplandırılması

	Grup Adı	Soru Numaraları
1. Grup	Müfredat Programları Değerlendirme	1,3,5
2. Grup	MYK Yeterlilikleri Hakkında Bilgi	2,4,6
3. Grup	İş Sağlığı Güvenliği	7
4. Grup	Mesleki Yabancı Dil	8
5. Grup	Kalite Güvenirlik	9,24
6. Grup	Üretim	10,11,12,13,14,15,16,17,18
7. Grup	CAD/CAM	19,20
8. Grup	Malzeme	21
9. Grup	İş Yönetimi Yetenekleri	22,23
10. Grup	Ölçme Değerlendirme	24

Lise Düzeyinde Uyumlulukların Değerlendirilmesi

“MTE’de PT öğretim programlarının meslekte gerekli olan yeterlilikleri başarılı bir şekilde temsil ettiğini düşünen katılımcılar % 76,6’dır. MYK Plastik Üretim İşlemleri yeterliliklerinin meslekte gerekli olan yeterlilikleri başarılı bir şekilde temsil ettiğini düşünen katılımcılar % 66,6 olarak bulunmuştur. Öğretim Programları ve Yeterlilikler arasındaki uyum çeşitli açılardan incelenmiştir. Tüm sorulara cevap veren katılımcılar içinden öğretim programları ve yeterliliklerin uyumunun “çok iyi” ya da “iyi” olarak değerlendirildiği bazı maddeler aşağıda sıralanmıştır. Öncelikle uyumların daha güçlü olduğu yeterlilikler verilmiştir.

- İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili kazanımların uyumunu yüksek bulanların oranı %70.
- Üretim hattının koruyucu bakım ve temizleme işlemleri ile ilgili kazanımların uyumunu yüksek bulanların oranı %73,3.
- Üretim öncesi hazırlık işlemleri ile ilgili kazanımların uyumunu yüksek bulanların oranı %66,6.
- Üretim hattını devreye almak ve seri üretim işlemleri ile ilgili kazanımların uyumunu yüksek bulanların oranı %60.
- Kalite yönetim sistemleri ile ilgili faaliyetler ve kazanımların uyumunu “yüksek” bulanların oranı %60” (Yıldırım, 2019).

Bu sonuçlar, uyumluluğun genellikle iş sağlığı, üretim öncesi hazırlık veya sonlandırma gibi, işin temel işleyişiyle değil, işin daha etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi için gerekli önlemler ve hazırlık işlemleriyle daha çok ilişkilendirildiğini göstermektedir. Ancak, bazı öğretim programları ile yeterlilikler arasındaki uyumun düşük olduğu (%>60) belirlenmiştir. Mesleki terimleri yabancı dilde ifade etme kazanımlarının uyumunu ise "çok iyi" veya "iyi"

olarak değerlendirenlerin oranı %50, üretim işlemleri ile ilgili kazanımların uyumunu "çok iyi" veya "iyi" olarak değerlendirenlerin oranı %50, sonlandırma işlemleri ile ilgili kazanımların uyumunu "çok iyi" veya "iyi" olarak değerlendirenlerin oranı %56, üç boyutlu çizim ve tasarım programları (CAD) ile çeşitli teknik resim çizimleri yapabilme ile ilgili kazanımların uyumu "çok iyi" veya "iyi" olarak değerlendirenlerin oranı %53,3, malzemelerin fiziksel, termal ve mekanik özelliklerini belirleme ile ilgili kazanımların uyumunu "çok iyi" veya "iyi" olarak değerlendirenlerin oranı %36,6, MTE'de PT öğretim programı ile programda kullanılan ölçme ve değerlendirmenin uyumunu "çok iyi" veya "iyi" olarak değerlendirenlerin oranı %40 olarak belirlenmiştir. Türkiye Mesleki yeterlilikler çerçevesinin amacı yeterliliklerin tanımlanması ve kalitesi güvence altına alınmış tüm yeterlilikler için ortak bir çerçeve hazırlamaktır (Pervin Bilir & Güler, S, 2021). Mesleki ve Teknik Eğitim (MTE) alanında kazandırılan Plastik Teknolojileri (PT) yeterliliklerinin ulusal mesleki yeterliliklerle uyumu bu sebeple büyük önem taşımaktadır.

Program Değerlendirme ve MYK Hakkında Bilgileri

Katılımcıların MTE plastik teknolojisi alanı öğretim programlarına dair bilgi düzeyi incelendiğinde, deneyim yılları, görev kategorileri ve eğitim seviyeleri boyunca genel olarak öne çıkan yanıtın "iyi" olduğu gözlemlenmektedir. Bu değerlendirme, tüm kategorilerde %66,6'nın altına düşmemiştir.

Katılımcıların MYK bilgilerinin deneyime, göreve ve eğitim seviyesine göre yapılan analizinde, katılımcıların tüm deneyim, görev ve eğitim seviyelerinde en sık verilen cevabın "iyi" olduğu gözlemlenmiştir. Bu bulgular, katılımcıların çoğunluğunun PT alanında MTE ve MYK sistemleri konusunda yeterli bilgiye sahip olduklarına inandıklarını ortaya koymaktadır.

İş Sağlığı ve Güvenliği

Katılımcıların, Plastik (PT) alanında iş sağlığı ve güvenliği konularıyla ilgili Öğretim Programları ile Yeterlilikler arasındaki uyumu deneyim süresine göre değerlendirmeleri incelendiğinde, %52,9'luk bir oranla genelde "iyi" olarak değerlendirildiği gözlemlenmiştir. Özellikle 11-15 yıl arası deneyime sahip katılımcıların "iyi" değerlendirmesi, diğer gruplara kıyasla yakın bir orana sahiptir; ancak en yüksek oranın "16-20 yıl" deneyime sahip katılımcılardan geldiği görülmektedir. Göreve göre analizde, "iyi" cevabının en yüksek oranla (%58,8) öğretmenler tarafından verildiği belirlenmiştir. Bu değerlendirmenin eğitim seviyesine göre analizinde en yüksek "iyi" değerlendirmesi, %88,2 oranıyla lisans mezunları tarafından yapılmıştır. Bu sonuçlar, katılımcıların genel olarak iş sağlığı konusundaki Öğretim Programları ve Yeterliliklerin uyumunu "iyi" olarak değerlendirdikleri yönünde bir eğilim göstermektedir.

Mesleki Terimleri Yabancı Dilde İfade Etme

“Mesleki terimleri yabancı dilde ifade etme veya diğer bir ifadeyle mesleki yabancı dil konusundaki Öğretim Programları ile Yeterliliklerin analiz sonucunda deneyime göre yapılan analizde en fazla tercih edilen cevap "iyi" olup, %53,3 oranında "16-20 yıl" deneyime sahip katılımcılar tarafından bu değerlendirme yapılmıştır. Öğretmen katılımcılar ise %73,3 oranında "iyi" cevabını tercih etmişlerdir” (Yıldırım, 2019)

Kalite ve Güvenirlilik

Katılımcıların kalite ve güvenirlikle ilgili kazanımların uyumunu değerlendirme analizinin sonuçlarına göre, en yaygın verilen cevap "iyi"dir ve bu değerlendirmeyi ağırlıklı olarak 6-10 yıl ile 11-15 yıl deneyime sahip katılımcılar yapmıştır. Örneğin, 6-10 yıl deneyime

sahip katılımcıların %70'i "iyi" cevabını vermişken, 11-15 yıl deneyime sahip katılımcıların %83,3'ü "iyi" cevabını tercih etmiştir. Bu soruya verilen cevaplar arasında öğretmenler, alan şefleri ve atölye şeflerinin genellikle "iyi" ve "orta" cevapları tercih ettiği görülmüştür. Diğer yandan, müdür yardımcıları çoğunlukla "orta" değerlendirmesini yapmışlardır. Lisans mezunları arasında "iyi" ve "orta" cevapları daha dengeli bir şekilde dağılım gösterirken, yüksek lisans mezunları daha çok "iyi" olarak değerlendirmiştir. Bu sonuçlar, idarecilerin "kötü" cevaplarını vermelerinden anlaşıldığı üzere, iş gereklilikleri nedeniyle kalite konusundaki bilgilerinin diğer katılımcılardan daha fazla olması gerektiğini göstermektedir. Öğretmenlerin ise iş gereklilikleri nedeniyle kalite gibi konular yerine ders yönetimi ve program boyutlarındaki değerlendirmelere daha fazla odaklandığı görülmektedir.

Üretim Basamakları

“Katılımcıların genellikle "iyi" olarak değerlendirdiği üretim basamaklarının uyumu, deneyim düzeyine bağlı olarak çeşitlilik göstermektedir. En yüksek "iyi" değerlendirmesi, 11-15 yıl deneyime sahip katılımcılardan (%85,2) gelmiştir. Göreve göre yapılan analizde, uyum değerlendirmelerinin genellikle "iyi" ve "orta" olduğu görülmekte olup, atölye şeflerinin bu değerlendirmede en yüksek orana sahip olduğu (%75,31) belirlenmiştir. Öğretmenler de genellikle üretim basamaklarının uyumunu "iyi" ve "orta" olarak değerlendirmişlerdir. Bu değerlendirmeye verilen "iyi" cevabı, "lisans" ve "yüksek lisans" mezunları arasında eşit bir şekilde dağılmıştır” (Yıldırım, 2019)

Lise düzeyindeki katılımcıların deneyimlerine yönelik yapılan analizlerde, sonlandırma işlemleri, plastik şişirme ve rotasyon makinelerinde üretim işlemleri, plastik vakum kalıplarının üretim işlemleri gibi birçok yetkinlikte olumlu cevapların, deneyim yılları daha fazla olan (11-15 yıl, 16-20 yıl) katılımcılar tarafından verildiği gözlemlenmektedir. Mesleki deneyime sahip katılımcılar, MYK ve MTE programlarının uyumu konusunu genellikle "iyi" olarak değerlendirmişlerdir.

Bilgisayar Destekli Tasarım

Bilgisayar Destekli Tasarım ve Üretim (CAD/CAM) becerilerinin uyumlarının değerlendirilmesi sonucunda genel olarak tüm meslek grupları, deneyim grupları ve eğitim seviye grupları için ağırlıklı olarak "iyi" cevabının verildiği, ancak "orta" cevabının da etkin düzeyde olduğu gözlemlenmiştir.

Malzeme Bilgisi

Katılımcıların malzeme bilgisi hakkındaki kazanımların uyumuyla ilgili düşüncelerinin analiz sonuçlarına bakıldığında "16-20 yıl" deneyime sahip katılımcılar, öğretmenler ve lisans mezunları, malzeme bilgisi alanındaki uyumu ağırlıklı olarak "orta" ve "kötü" olarak değerlendirmişlerdir. Ek olarak, "iyi" olarak görüş bildirenlerin yüksek oranda "16-20 yıl" deneyime sahip, "öğretmen" ve "lisans" mezunu katılımcılar olduğu görülmüştür. Bu durum, MEB programlarında ve içeriklerinde plastik teknolojisi ile ilgili malzeme bilgisi konularının daha ayrıntılı bir şekilde işlenmesi ve konuların artırılması gerektiği düşüncesine yol açabilir.

Yönetim Kabiliyeti

Katılımcıların yönetim kabiliyetine dair kazanımların uyumuyla ilgili analiz sonuçları değerlendirildiğinde, genellikle "orta" ve "iyi" şeklinde çeşitlilik göstermektedir. "Orta" değerlendirmesini özellikle "alan şefleri" ve "yüksek lisans" derecesine sahip katılımcılar daha yoğun bir şekilde yapmıştır. "İyi" değerlendirmesi, genellikle mesleki deneyimi az olan katılımcılar arasında yüksek oranlarda görülürken, deneyimi daha fazla olan katılımcılar arasında düşük oranlarda gözlemlenmiştir. Yönetim kabiliyetini kötü olarak değerlendiren tek görev grubu "müdür yardımcıları" iken, bu kabiliyeti "çok kötü" olarak değerlendiren tek görev grubu ise "atölye şefleri" olmuştur. Bu bağlamda, yöneticilerin her birinin birer yönetici olması göz önüne alındığında, idarecilerin verdiği cevapların öne çıkarılması gerektiği önemle vurgulanmalıdır.

Ölçme ve Değerlendirme

Katılımcıların ölçme hakkındaki yetkinliklerin uyumuyla ilgili düşüncelerinin analizi, çeşitlilik arz etmektedir. Deneyim seviyelerine göre, "6-10 yıl" ile "11-15 yıl" arasında deneyime sahip katılımcılar genellikle bu uyumu "iyi" olarak değerlendirirken, "16-20 yıl ve 21 ve üstü" deneyime sahip katılımcıların cevapları "çok iyi", "iyi", "orta" ve "kötü" arasında değişmektedir. Bu çeşitlilik özellikle öğretmenler arasında ve "lisans" mezunu katılımcılar arasında belirgin bir şekilde görülmektedir. Yüksek lisans mezunları ise bu kazanımın uyumluluğunu genellikle "iyi" ya da "orta" olarak değerlendirmiştir. Analiz sonuçları, katılımcıların ölçme hakkındaki yetkinliklerin uyumuyla ilgili farklı görüşlere sahip olduğunu göstermektedir.

Özellikle dikkat çeken bir konu, MTE'de PT programı ile programda kullanılan ölçme ve değerlendirmenin uyumunu "çok iyi" ya da "iyi" olarak değerlendiren katılımcıların oranının %40 olmasıdır. Bu oranın düşük olması, uyum konusunda katılımcıların bir problem olduğunu işaret etmektedir. Türkiye'deki mesleki eğitimde en büyük sorunlardan birinin yeterlilikleri belgeleyememek olduğu düşünülmektedir (Türkyılmaz, 2008). MTE'nin karşılaştığı en önemli sorunlardan biri, tüm ülkede geçerli ve yeterlilikleri doğru bir şekilde yansıtan tanınmış bir ölçme sisteminin eksikliğidir. Bu sıkıntılar göz önüne alındığında, çalışmanın sonuçları MTE'de PT programı ile programda kullanılan ölçme ve değerlendirmenin uyumunun düşük olduğunu göstererek, bu alanda atılacak adımların önemini vurgulamaktadır. Ayrıca, MEB ölçme değerlendirme sistemi ile MYK ölçme değerlendirme sisteminin birbirinden çok farklı olması, bu konunun daha sonraki çalışmalarda ayrıntılı bir şekilde ele alınması gerektiğini göstermektedir.

Lise düzeyinde program ve yeterlilik uyumu, özellikle üretime hazırlık ve iş sağlığı gibi alanlarda daha yüksekken, bazı üretim aşamalarında (örneğin bilgisayar destekli çizim, kalibratör bağlama, polimer özelliklerini test etme gibi) uyumluluğun geliştirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu görüşler, katılımcıların deneyim süreleri ve görevlerine göre de değişiklik göstermektedir.

Lise düzeyinde yapılan göreve göre analizlerde, katılımcıların iş sağlığı ve güvenliği, mesleki terimleri yabancı dilde ifade etme ve malzeme ile ilgili kazanımlarda genellikle "iyi" cevabını öğretmenlerin ağırlıklı olarak verdiği görülmüştür. "İyi" cevaplarındaki yüksek oranda, özellikle "öğretmenleri" "atölye şefleri" izlemektedir. Bu, uygulama ile yakından ilgili olan bu meslek gruplarının sınıf içinde birebir öğretimi yakından takip edebilme potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir. Eğitim ve uygulamalı eğitimdeki aktif rolleri nedeniyle verdikleri cevaplar oldukça değerlidir ve çoğunluğunun olumlu olması dikkate değerdir.

Ayrıca, deneyimi daha az olan öğretmenlerin teknolojiye yeni öğretmenlere göre daha iyi değerlendirmeleri, tecrübesi az öğretmenlerin teknolojik açıdan daha iyi değerlendirmeleri ve buna göre yeterliliklerin gözden geçirilmesi gerektiği sonucuna varılabilir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, Mesleki ve Teknik Eğitim (MTE) alanında kazandırılan Plastik Teknolojileri (PT) yeterliliklerinin ulusal mesleki yeterliliklerle uyumu değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonuçları şu şekildedir:

- MTE'de Plastik Teknolojileri Alanında hedeflenen yeterliliklerin ulusal mesleki yeterliliklerle uyumu, iş sağlığı, üretim öncesi hazırlık ve sonlandırma gibi işin ana bileşenlerinden ziyade, işin sorunsuz geçmesi için alınan önlem ve hazırlanma sürecindeki işlemlerde daha fazla odaklanmaktadır.
- Plastik şişirme ve rotasyon makinelerinde üretim işlemlerinde ve üç boyutlu çizim, tasarım programları ile çeşitli teknik resim çizimlerinde çoğu kazanımda uyumun oldukça düşük olduğu gözlemlenmiştir.
- MTE'de PT'nin öğretim programları ile Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) ulusal yeterliliklerinin lise düzeyinde orta seviyede uyumlu olduğu sonucuna varılmıştır.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), MTE PT üzerindeki öğretim programlarını MYK ulusal yeterlilikleri doğrultusunda gözden geçirerek daha kapsamlı ve uygulanabilir hale getirmeli ve aynı zamanda MYK'nın yeterlilikleri ile öğretim programları arasındaki uyumu sağlamalıdır.
- MYK sistemi değerlendiricileri ve karar vericileri, konunun uzmanları arasından seçilmelidir; çünkü yapılan değerlendirmelerdeki hataların çoğunluğu, yeterlilikleri bilmeyen veya üretimi bilmeyen kişiler tarafından yapılan değerlendirmelerden kaynaklanmaktadır.
- Bu çalışma, mesleki eğitim alanında çalışan ve işi uygulamada yürüten kişilerin görüş ve düşüncelerini yansıtarak değerli bir perspektif sunmaktadır. Ancak, bu çalışmadan elde edilen bulgular, katılımcıların beyanları ile şekillenmiştir. Bu da çalışmanın farklı metodolojilerle doğrulanması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Ele alınan konuda daha derinlemesine bir araştırmanın yapılması, mesleki eğitim programları ile MYK uyumluluklarının detaylı bir şekilde incelenmesi ve uyumları artırmak için stratejiler belirlenmesinde rehberlik edebilir.

Kaynakça

- Arslan, K. (2014). Mesleki yeterlilik sistemi çerçevesinde Türkiye'de kurulan personel belgelendirme merkezlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanmasında tanıtım çabalarının rolü ve önemi. *Is, Guc: The Journal of Industrial Relations ve Human Resources*, 16(2).
- Ayaz, A., & Karacan Özdemir, N. (2023). A case study of a Turkish vocational high school, and the challenges for teachers. *Journal of Vocational Education & Training*, 75(3), 459-478.
- Binici, H., ve Arı, N. (2004). Mesleki ve teknik eğitimde arayışlar. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(3).

- Emirgil, B. (2010). Yeni Meslekçi Eğitim Yaklaşımı ve Yeni Meslekçi Paradigmaların Türkiye'deki Yansıması Olarak "MEGEP". *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, (56).
- Kavi, E., ve Koçak, O. (2018). Türkiye'de Ortaöğretim Düzeyindeki Mesleki Eğitim ile İlgili Sorun Alanları ve İskandinav Ülkelerindeki Mesleki Eğitimin Türkiye'de Uygulanabilirliği. *Calisma ve Toplum*, 58(3)
- Karakaya-Yıldırım N., & Gedik-Bal, N. (2023). English Language Education in a Vocational School: A Qualitative Case Study. *Participatory Educational Research*, 10(2), 275-297. *Mesleki Yeterlilik Kurumu* (2018). 22.12.2018 tarihinde https://portal.myk.gov.tr/index.php?option=com_contentveview=articleveid=238veItemid=258 adresinden erişildi.
- Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Nedir? 10.16.2019 tarihinde <https://megepmodulleri.co/mesleki-egitim-ve-ogretim-sisteminin-guclendirilmesi-projesi-megep-nedir/> adresinden erişildi.
- Özer, M. (2019). Reconsidering the fundamental problems of vocational education and training in Turkey and proposed solutions for restructuring. *Istanbul University Journal of Sociology*, 39(2), 455-473.
- Özer, M., & Suna, H. E. (2019). Future of vocational and technical education in Turkey: Solid steps taken after Education Vision 2023. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 10(20), 166-192.
- Sönmez, M. (2010). Türkiye'de mesleki ve teknik örgün öğretimin sorunları ve yeniden yapılandırılma zorunluluğu. *Eğitim ve Bilim*, 33(147), 71-84.
- Pervin Bilir, F., & Güler, S. B. (2021). Theoretical Background of Occupational Standards, Basic Concepts and Related Institutions. *New Approaches to CSR, Sustainability and Accountability, Volume II*, 93-111.
- Türkyılmaz, T. A. (2008). Mesleki eğitimin iyileştirme sürecinde uygulanan modüler sistemde öğretmen eğitiminin önemi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Uçar, C., ve Özerbaş, M. A. (2013). Mesleki ve teknik eğitimin dünyadaki ve Türkiye'de ki konumu. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 242-253.
- Ulus, L., Tuncer, N., ve Sözen, Ş. (2015). Mesleki Eğitim, Gelişim ve Yeterlilik Açısından Meslek Yüksekokullarının Önemi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2015(5), 168-185.
- Üstün, S., Çetin, A., Uzun, R. O., ve Çorumlu, V. (2016, Mayıs). Türkiye'de Mesleki Yeterlilikler ve 5. Seviye (ÖnLisans) Ulusal Meslek Standartları ve Yeterliliklerin İncelenmesi. *In 5th International Vocational Schools Symposium-Prizren (Vol. 2, pp. 1122-1131)*.
- Ulusal Yeterlilik Tanımı ve İçeriği* (2018). 22.12.2018 tarihinde <https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/ulusal-yeterlilik-tanm-ve-cerri> adresinden erişildi.

Yıldırım, A., K. (2019). *Mesleki teknik eğitim plastik/polimer teknolojisinin öğretim programları ile MYK ulusal yeterliliklerinin uyumunun değerlendirilmesi* [Master tezi, Gazi Üniversitesi].

Yörük, S., Dikici, A., ve Uysal, A. (2002). Bilgi toplumu ve Türkiye’de mesleki eğitim. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 299-312.